

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи

Кваліфікаційна робота магістра

з теми: **«ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ»**

Виконала:

студентка 2 курсу, Sz1-M23 групи
спеціальності 232 Соціальне забезпечення

Сухарчук Марія Володимирівна

Керівниця:

Данилюк О.І., кандидат економічних наук,
доцент кафедри соціальної роботи

Кам'янець-Подільський – 2024 рік

	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УБД	8
1.1. Сутність і принципи функціонування системи соціального захисту УБД в Україні	8
1.2. Інституційне забезпечення реалізації державної політики соціального захисту УБД	22
1.3. Правові засади соціального захисту УБД в Україні	31
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ	38
2.1. Соціально-економічне забезпечення реалізації державної політики соціального захисту УБД	38
2.2. Інформаційно-комунікативний та адаптивно-психологічний механізми реалізації державної політики соціального захисту УБД	46
2.3. Соціальні виміри ефективності реалізації державної політики соціального захисту УБД	53
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УБД В УКРАЇНІ	64
3.1. Розвиток механізмів реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій	64
3.2. Запровадження моделі активної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні	73
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	87

ВСТУП

З 2014 року Україна переживає збройний конфлікт, який вплинув на тисячі українців, багато з яких стали учасниками бойових дій. Це зумовило значне збільшення потреби в ефективних механізмах соціального захисту для цієї категорії громадян. Однак система соціального захисту УБД (учасників бойових дій) на сьогоднішній день не здатна повною мірою задовольнити всі їх потреби.

Попри наявність різноманітних пільг і гарантій для учасників бойових дій, існує низка проблем у реалізації соціального захисту цієї категорії громадян. Недосконала нормативно-правова база, відсутність чіткої координації між державними органами та громадськими організаціями, а також недовіра до існуючих механізмів часто стають на заваді ефективному забезпеченню прав та інтересів УБД.

Учасники бойових дій часто стикаються з труднощами у соціальній адаптації, психологічними травмами та іншими проблемами, які потребують комплексної підтримки з боку держави. Відсутність ефективних механізмів психологічної реабілітації та соціальної адаптації унеможливорює їхнє успішне повернення до нормального життя. Враховуючи зростаючі потреби УБД та наявні проблеми в організації соціального захисту, важливим кроком є удосконалення законодавства, розробка нових механізмів для забезпечення комплексного підходу до соціального захисту учасників бойових дій.

Таким чином, дослідження механізмів реалізації соціального захисту УБД є надзвичайно актуальним, оскільки воно допомагає зрозуміти існуючі проблеми, оцінити ефективність нинішніх підходів і розробити пропозиції щодо вдосконалення соціального захисту цієї важливої категорії громадян.

Проблема соціального захисту УБД в Україні неодноразово потрапляла у поле зору вітчизняних та зарубіжних науковців. Основні положення щодо механізмів формування й реалізації державної політики, наукові положення соціальної політики та сучасні підходи до організації соціального захисту населення викладені в працях: К. Гнатенко, Р. Підлипної, М. Тімофєєвої,

Є. Гордієнка, О. Кадикало, С. Миколіук, О. Стащук, С. Герголи, К. Комар-Стаховської, В. Головка, Є. Гордієнка, Р. Пінчук, О. Письменної та ін. Що стосується комплексного дослідження механізмів реалізації соціального захисту УБД, особливо, сучасного стану, то таких праць бракує.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних основ механізмів реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні та надання практичних рекомендацій щодо їх вдосконалення.

Об'єкт дослідження – державна політика соціального захисту населення.

Предметом дослідження є механізми реалізації державної політики соціального захисту УБД в Україні.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність, основні принципи та особливості системи соціального захисту учасників бойових дій в Україні;
- проаналізувати дієвість механізмів реалізації державної політики соціального захисту УБД: інституційно-правового, соціально-економічного, інформаційно-комунікативного та адаптивно-психологічного;
- здійснити оцінку ефективності реалізації державної політики соціального захисту УБД;
- запропонувати практичні рекомендації з удосконалення механізмів реалізації державної політики соціального захисту УБД

Методи дослідження: Для вирішення поставлених завдань у процесі отримання теоретичних і практичних результатів дослідження були використані загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема:

аналіз і синтез – для формування теоретичних основ дослідження, виявлення особливостей, суперечностей і основних проблем розвитку системи соціального захисту УБД;

історичний метод – при вивченні історичного досвіду соціального захисту УБД;

категоріальний та етимологічний аналіз – для уточнення основних понять дослідження;

класифікаційний метод – для систематизації нормативно-правових актів;
структурно-функціональний метод – для аналізу основних інститутів, що формують і реалізують державну політику соціального захисту УБД, та їх функціонування;

моделювання та прогнозування – для розробки моделі активної політики соціального захисту УБД;

соціологічний аналіз – для виявлення конфліктних ситуацій і суперечностей у взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства;

статистичний і графічний методи – для оцінки результатів реалізації державної політики соціального захисту УБД, зокрема при обробці результатів експертних опитувань;

системно-аналітичний, індуктивний методи, а також порівняння та моделювання – для теоретичного узагальнення результатів дослідження, висновків і рекомендацій щодо удосконалення механізмів реалізації державної політики соціального захисту УБД.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що висновки і пропозиції представленого дослідження можуть бути використані здобувачами вищої освіти при вивченні основ соціального захисту в тому числі механізмів реалізації соціального захисту УБД, при проходженні виробничих практик в установах та організаціях системи соціального захисту, громадськими організаціями, науково-дослідними й освітніми установами в процесі подальших наукових розвідок і викладацької діяльності.

Апробація результатів дослідження. Матеріали кваліфікаційної роботи магістра були апробовані на Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи: досвід і перспективи» (11 квітня 2024 р., м. Кам'янець-Подільський) та науковій конференції студентів та магістрантів за підсумками НДР у 2023 р.

Публікації. За результатами проведеного дослідження опубліковано статтю у збірнику наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Данилюк О.І., Сухарчук М.В. Особливості

соціального захисту учасників бойових дій: світові практики. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна / За ред. Л.П. Мельник, Т.Л. Опалюк. Вип. 39. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В, 2024. 228 с. С. 60-66).

Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (87 найменувань). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи магістра 96 сторінок, з них – 86 сторінок основного тексту.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних аспектів механізмів реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні дозволило уточнити кілька важливих наукових положень і запропонувати практичні рекомендації для їх удосконалення. Результати дослідження дали змогу зробити такі висновки і пропозиції:

1. Аналіз джерел показав, що категорія «соціальний захист» більш повно розкривається через поняття «система», яке передбачає сукупність взаємопов'язаних елементів, що взаємодіють між собою та запускають відповідні механізми і заходи для досягнення належного рівня добробуту громадян. З огляду на нормативно-правове регулювання соціальний захист УБД визначено як діяльність держави, спрямовану на створення сприятливих умов для підтримки здоров'я та активного довголіття, організацію соціального обслуговування, реалізацію цільових програм соціального й правового захисту, надання пільг, переваг та соціальних гарантій, що передбачені законодавством. Законодавство України не визначає чіткий перелік принципів соціального захисту, тому нами визначені базові принципи державної політики соціального захисту УБД: гуманність, справедливість, комплексність, відповідальність держави, прозорість, партнерство, пріоритетність. Ці принципи спрямовані на створення ефективної системи соціального захисту, яка враховує потреби та виклики, з якими стикаються учасники бойових дій. З'ясовано, що державна політика у сфері соціального захисту УБД перебуває в умовах стійких соціальних трансформацій національного та міжнародного масштабів.

2. Аналізуючи інституційну складову інституційно-правового механізму автором визначені основні інститути та їх повноваження щодо соціального захисту УБД відповідно до рівнів здійснення державної політики (місцевого, регіонального, державного рівня). Оскільки існуючі законодавчі акти не повністю відповідають сучасним вимогам соціального захисту учасників бойових дій, є необхідність у прийнятті нових, більш чітких і ефективних нормативних актів, що сприятимуть покращенню механізмів реалізації цієї політики. У межах

розгляду соціально-економічного механізму реалізації державної політики соціального захисту УБД досліджено сучасний стан соціально-економічного забезпечення реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій. Наведено механізм здійснення державної політики соціального захисту учасників бойових дій через фінансову складову соціально-економічного механізму. На основі аналізу інформаційно-комунікативного механізму державного управління соціального захисту УБД зроблено висновок, що в умовах сучасного інформаційного суспільства, яке перебуває в постійному прогресивному розвитку, ефективна співпраця суспільства й влади дозволяє мобілізувати додаткові людські, фінансові й технічні ресурси для розв'язання проблем УБД. Необхідно посилити роль органів місцевого самоврядування та громади в наданні соціальної підтримки УБД, що дозволить ефективніше реагувати на локальні потреби та проблеми цієї категорії осіб. Проаналізовано комплекс заходів адаптивно-психологічного характеру, а саме: психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації, зниження соціальної напруженості, формування позитивного іміджу ветеранів тощо. Велике значення має вдосконалення механізмів психологічної підтримки та реабілітації для учасників бойових дій, оскільки багато з них стикаються з серйозними психологічними травмами, які потребують комплексного підходу до вирішення.

3. За результатами проведеного експертного опитування серед УБД, визначено основні недоліки: недосконалість чинних механізмів реалізації політики; відсутність чіткої функціональної взаємодії органів публічної влади; низький рівень ефективності системи надання державних пільг УБД, недостатня поінформованість ветеранів; слабкий зворотній зв'язок влади з громадськими організаціями ветеранів, наявність соціальної напруженості серед УБД, низький рівень психологічної реабілітації. Побудова ефективної системи соціального захисту УБД потребує постійного моніторингу та аналізу сучасного стану задля покращення показників ефективності державної політики.

4. Запропоновано впровадження моделі активної політики соціального захисту учасників бойових дій, яка базується на ефективній комунікації між

суб'єктами і об'єктами соціального захисту, розвитку соціального партнерства та соціального капіталу, а також використанні потенціалу самозахисту особи. Цей підхід передбачає інтеграцію різних учасників процесу соціального захисту, зокрема державних органів, громадських організацій, бізнесу та самих УБД, що сприятиме більш гнучкому та ефективному вирішенню проблем цієї категорії громадян. Використання соціального капіталу та активізація ресурсів, які мають самі учасники бойових дій, дозволить підвищити рівень їх соціальної інтеграції, а також сприятиме більшій незалежності та самодостатності у процесах адаптації та реабілітації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративні дані в значенні Закону України “Про державну статистику”, що збираються Міністерством у справах ветеранів України <https://data.gov.ua/dataset/034f43a4-133a-498f-8478-6076ed1013e4>
2. Аналіз системи соціального захисту ветеранів та військовослужбовців. 2022. <https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022-Bila-kniga.pdf>
3. Андрусів Л. Теоретико-правові засади системи нормативно правових актів. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 4. С. 128 131.
4. Безтелесна Л. І., Пивоварчук Л. В. Інституційне забезпечення реалізації соціальних гарантій держави: монографія. Київ: Кондор-Видавництво, 2019. 196 с.
5. Біла книга: аналіз системи державної підтримки ветеранів та їх сімей в Україні. Юридична сотня. URL: <https://legal100.org.ua/analytics/bila-kniga-analiz-sistemi-derzhavnoyipidtrimki-veteraniv-ta-yih-simey-v-ukrayini/>
6. Буглак Юрій. Проблеми розмежування повноважень між органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 11. С. 70–75.
7. Бульба В. Г. Соціальні функції держави на сучасному етапі розвитку суспільства в умовах глобалізації. Реалізація державної соціальної політики сталого розвитку регіону органами публічної влади України: монографія. Хар РІ НАДУ, Харків, 2019. С. 28–44.

8. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI (Редакція станом на 04.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

9. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні. <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>

10. Воронкова В.Г. Маркетинг соціальних послуг: Навчальний посібник / Під ред. д. ф. н., проф. В. Г. Воронкової. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. 576 с.

11. Гнатенко, К. В. Правове регулювання соціального захисту самозайнятих осіб [Текст]: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 – Трудове право; право соціального забезпечення / К. В. Гнатенко; кер. роботи Н. М. Обушенко; офіц. опон.: Л. В. Могілевський, Д. В. Байрак; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. – Кривий Ріг: [б. в.], 2016. 206 с

12. Головка В.В. Особливості державної політики соціального захисту населення в умовах воєнного стану в Україні. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/16874/1/Golovko.pdf>

13. Гордієнко Є. П. Особливості державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців. Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком: матеріали XI регіон. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 1 грудня 2019 р. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. С. 336–338.

14. Гордієнко Є. П. Нормативно – правове забезпечення соціального захисту учасників бойових дій. Ефективність державного управління: зб. наук. пр. Львів: Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2018. № 1 (54). С. 117–125.

15. Гордієнко Є. П. Розвиток підприємницької діяльності як засіб професійної адаптації учасників бойових дій в Україні: досвід США. Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. VII(34), I.: 205, BUDAPEST, 2019 Sept. P. 42–48.

16. Гордієнко Є. П. Соціальна адаптації та психологічна реабілітація як засіб збереження соціального капіталу учасників бойових дій. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2019. № 2 (56). С. 208–215.

17. Гордієнко Є. П. Соціально-психологічний механізм реалізації публічної політики соціального захисту УБД в Україні. Актуальні проблеми 215 сучасної науки та освіти (частина I): матеріали II Міжнародної науковопрактичної конференції, 9-10 листопада 2020 р. Львів : Львівський науковий форум, 2020. С. 5–7.

18. Гордієнко Є.П. Інституційне забезпечення реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій. Актуальні проблеми державного управління 2(58)/2020. С.231-239 doi:10.34213/ap.20.02.27

19. Гордієнко Є.П. Механізми реалізації державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні: дис... д-ра філософії: 281 / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2021. 295 с.

20. Державна політика : підручник / ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ: НАДУ, 2019. С. 35
21. Доброва Н.В. Соціальне підприємництво. Економічні інновації. 2018. Вип. 59. С. 112–117.
22. Дослідження потреб ветеранів України. Проєкт №7245, аналітичний звіт. Вересень 2019. URL: https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/Zvit_Kantar-dlya-YUrSotni.pdf
23. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03.05.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
24. Єлагін В. П., Луговенко Н. В., Афанасьева Ю. В. Соціально-економічні чинники впливу суб'єктів суспільних відносин на розвиток ринку праці в Україні. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2019. Вип. 1 (28). С. 495–506.
25. Житловий Кодекс України від 30.06.1983 № 5464-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>
26. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
27. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

28. Кадикало О.І. Актуальні питання соціального захисту населення України в умовах воєнного стану. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. 2022. № 2. С. 10–14.

29. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України). 1996. № 30. 141 с

30. Концепція Державної цільової програми забезпечення реалізації права на житло осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, на період до 2025 року: проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.09.2020 р. URL: <https://mva.gov.ua/ua/npa/pro-provedennya-elektronnih-konsultacij>

31. Костишин Е.І, Шевців Ю. О. Особливості реалізації політики ветеранського розвитку в Україні. Публічне управління та соціальна робота. №2. 2023. С.19-24 DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2023-2-3>

32. Кучер В.А. Соціальне партнерство в системі соціального захисту учасників АТО: постановка проблеми. Економіка та держава: наук.-практ. журнал. Серія: державне управління. 2019. № 1(9).

33. Мальований М. І. Історія розвитку соціального захисту у світі. Інноваційна економіка. 2019. № 22. С. 253–258.

34. Миколук С.М. Соціальна допомога та виплати в умовах воєнного стану. URL: <http://nauksgf.wunu.edu.ua/index.php/npsgf/article/view/126/122>

35. Митько Я.В. Особливості правового регулювання соціального захисту учасників бойових дій. 12.00.05 трудове право; право соціального забезпечення

36. Михненко А. М., Кравченко С. О., Пантелейчук І. В. Суспільство та влада: механізми взаємодії : навч.- метод. матеріали. Київ : НАДУ, 2019. 80 с.
37. Наливайко І. Теоретико-правова характеристика соціального захисту учасників бойових дій в Україні. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство» с.179-186 DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.30> <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/05/32.pdf>
38. Новікова О.Ф. Соціальна безпека в Україні: можливості людського розвитку: моногр. / О.Ф. Новікова; LAP Lambert Academic Publishing GmbH & Co. KG. – Saarbrücken, 2021. 172 с.
63. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF>
64. Про невідкладні заходи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях: Рішення РНБО від 04.11.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0013525-14#Text>
65. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>
66. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80>

67. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

68. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України»: Указ Президента України від 14.04.2014 № 405/2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/405/2014#Text>

69. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20 грудня 1991 р. № 2011-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 15. Ст. 190.

70. Про статус ветеранів війни та гарантій їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII: станом на 05.02.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>.

71. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>

72. Ріппа М.Б. Державне пенсійне забезпечення в Україні та шляхи його розвитку: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 / М.Б. Ріппа. К., 2007. – 19 с.

73. Роль ветеранської спільноти у розбудові демократичного суспільства: звіт за результатами соціологічного дослідження. БО БФ “Центр реадaptaції та реабілітації “Ярміз” за підтримки Представництва Фонду імені Фрідріха Еберта в Україні. URL:

http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/FES_VETERAN_M_final.pdf?fbclid=IwAR1NseQaC P7naLsa4LzPehraBFIWcuHNoqY7y74ubDqo-S9cZaX7VeHj9Kc

74. Соціальний захист: Посібник з тем. Бірмінгем, Великобританія: GSDRC, Університет Бірмінгема. URL: <https://gsdrc.org/topic-guides/social-protection/what-is-social-protection/> .

75. Соціальний захист учасників бойових дій. Кращі практики/Європейський інформаційно – дослідний центр. Київ, 2019. 14 с.

76. Соціальний проєкт, який допомагає колишнім бійцям працевлаштуватися. Армія Inform. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/01/soczialnyj-proyekt-yakuj-dopomagaye-kolyshnim-bijczyam-praczevlashtuvatysya/>.

77. Спицька К. Правові засади соціального захисту учасників бойових дій в Україні. Юридичний вісник, Проблеми та судження. 2022/2 с.171-181 DOI <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i2.2336>

78. Статівка Н.В., Гордієнко Є.П., Соціально-економічне забезпечення реалізації держаної політики у сфері соціального захисту учасників бойових дій. <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/13282/1/StativkaKodiienko.pdf>
DOI 10.52363/2414-5866-2021-1-25 С.208-218

79. Стащук О.В., Гергола С.В., Комар-Стаховська К.П. Стан соціального захисту та соціального забезпечення населення України в умовах війни. Економіко-правовий розвиток сучасної України: матеріали XI Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, що присвячена 25-

ій річниці з дня заснування Національного університету «Одеська юридична академія», м. Одеса, 25 листопада 2022 р. Одеса, 2022. С. 6-8.

80. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. – 3-тє вид., випр. / Д.М. Стеченко. К., 2019. 262 с.

81. Тімофєєва М. І. Сутність соціального захисту населення. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2018. № 6. С. 169-174

82. Федорчак О. В. Інституційний механізм державного управління. Ефективність державного управління : зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ. 2019. № 50. С. 53–63.

83. Шкуропатский О. І. Світовий досвід адміністративно – правового регулювання соціального захисту офіцерського складу збройних сил України. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Серія «ПРАВО». 2019 р. №22. С. 118–122.

84. How policymakers can support the veteran community in Ukraine: Results from a veteran reintegration survey. IREX. URL: <https://www.irex.org/insight/how-policymakers-can-support-veteran-community-ukraine-results-veteranreintegration-survey>

85. Tereshchenko D.A., Kruhlov V.V. Public-private partnership as tool for developing regional labor potential. Nauka innov. 2019, 15(6). 5–13. Scopus. URL: [http://scinn.org.ua/en/archive/15\(6\)/15\(6\)01](http://scinn.org.ua/en/archive/15(6)/15(6)01).

86. Veterano Group: бізнес ветеранів АТО <https://dojo.ua/veterano-group-biznes-veteraniv-ato>

87. Veteran Reintegration Program. 2021.
<https://www.irex.org/sites/default/files/2%20Veterans%E2%80%99%20Current%20Employment%20Conditions.pdf>